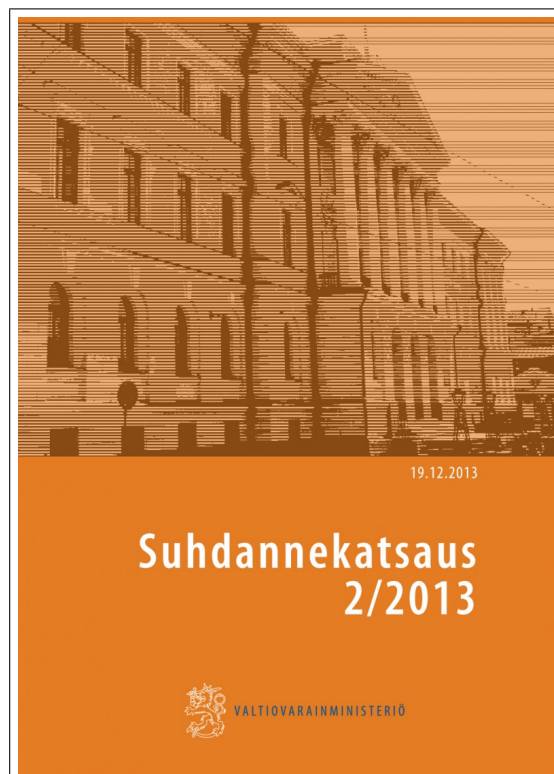

Suhdannekatsaus 2/2013

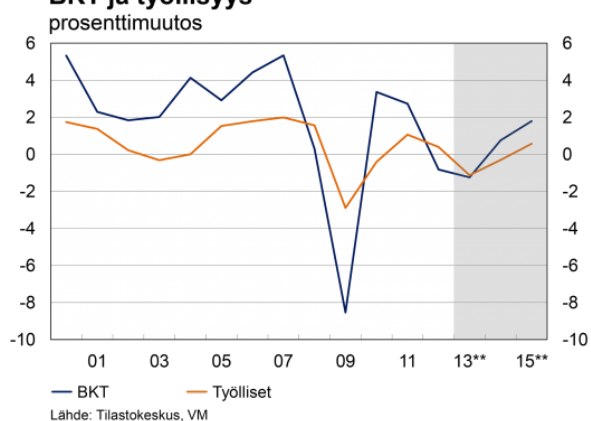
Sisällysluettelo

Tiivistelmä	3
Keskeiset ennusteluvut	5
Johdanto	6
Kansainvälinen talous ja ulkomaankauppa	9
Kysyntä ja tarjonta	13
Työllisyys, hinnat ja palkat	18
Julkinen talous	21
Taustakuvat	23
Lisätietoja	25
Lukuohjeet ja tulostusversio	26

Tiivistelmä

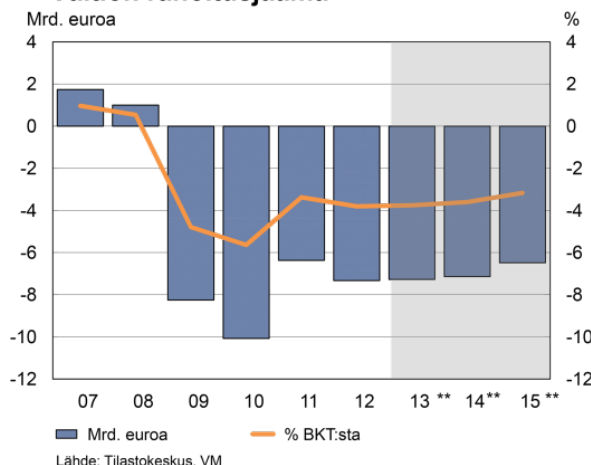
- Kuluvana vuonna talous supistuu -1,2 % ja vuonna 2014 päästään vain maltilliseen 0,8 prosentin kasvuun. Ennustejakson viimeisenä vuotena 2015 BKT:n kasvuksi muodostuu 1,8 prosenttia. Kasvu on historiaan nähden vaimeaa ja vuosien 2013 -2015 kumulatiivinen kasvu jää vain 1,4 prosenttiin.
- Kotimaisesta kysynnästä ei ole ensi vuonna talouskasvun vauhdittajaksi. Yksityisten investointien ennustetaan vähenevän 3,6 prosentilla, mikä johtaa alle 16 prosentin investointiasusteeseen suhteessa bruttokansantuotteen. Kotitalouksilla näkymät ovat vaikeat.
- Pitkään heikkona jatkunut suhdannetilanne heijastuu nyt selvästi työmarkkinoille. Työllisyys on supistunut koko kuluvan vuoden ajan ja sen heikkeneminen on kiihtynyt kesän jälkeen. Työllisyys heikkenee ensi vuonna ja työttömyysaste kohoaa 8,4 %:iin.
- Vienti lähtee hitaaseen kasvuun ja vaihtotaseen alijäämä supistuu. Kasvun taustalla on Suomen tärkeimpien vientimaiden talouskasvun vahvistuminen ja maailmankaupan vauhdittuminen vähitellen.
- Lähivuosien vaimea talouskasvu ei yksistään riitä korjaamaan julkisen talouden epätasapainoa. Julkinen velka lisääntyy edelleen ennustejaksolla sekä nimellisesti että kokonaistuotantoon suhteutettuna. Velkasuhde nousee 60 prosenttiin ensi vuonna.
- Ennusteeseen sisältyvät riskit ovat edelleen pääosin negatiivisia ja liittyvät etupäässä sekä euroalueen että Suomen taloudelliseen tilanteeseen. Euroalueen viimeaikaisista rohkaisevista uutisista huolimatta kasvu on kuitenkin hauraalla pohjalla.

BKT ja työllisyys

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹

Valtion rahoitusjäämä

¹http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/BKT_ja_tyollisyys_24266.pdf

Keskeiset ennusteluvut

	2012 mrd. euroa	2010	2011	2012	2013**	2014**	2015**
Bruttokansantuote markkinahintaan	193	3,4	2,7	-0,8	-1,2	0,8	1,8
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	80	6,8	6,2	-1,2	-1,6	2,0	3,4
Kokonaistarjonta	273	4,3	3,7	-0,9	-1,3	1,1	2,3
Tavaroiden ja palvelujen vienti	78	7,9	2,8	-0,4	-0,8	3,6	4,1
Kulutus	157	2,1	1,9	0,3	-0,1	0,4	0,9
yksityinen	109	3,3	2,6	0,2	-0,6	0,2	1,0
julkinen	48	-0,4	0,5	0,6	1,2	0,7	0,8
Investoinnit	38	1,7	5,7	-1,0	-4,4	-3,2	3,5
yksityiset	33	3,2	6,2	-1,3	-5,1	-3,6	4,3
julkiset	5	-7,8	3,0	0,9	0,1	-0,7	-1,4
Kokonaiskysyntä	273	4,3	3,8	-0,7	-1,5	1,1	2,3
kotimainen kysyntä	195	2,9	4,2	-0,8	-1,7	0,2	1,5

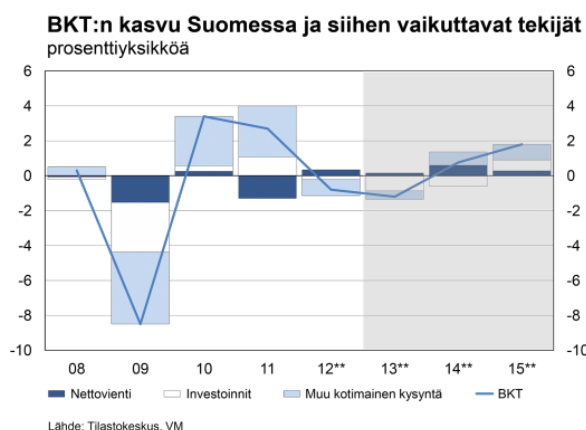
Muut keskeiset ennusteluvut

	2010	2011	2012	2013**	2014**	2015**
Palvelut, määrän muutos, %	1,1	3,1	0,8	-0,7	0,6	1,6
Koko teollisuus, määrän muutos, %	10,5	-1,7	-5,3	-2,4	2,0	2,5
Työn tuottavuus, muutos, %	3,3	0,5	-1,1	0,5	0,7	0,8
Työlliset, muutos, %	-0,4	1,1	0,4	-1,1	-0,3	0,6
Työllisyysaste, %	67,8	68,6	69,0	68,5	68,5	69,0
Työttömyysaste, %	8,4	7,8	7,7	8,2	8,4	8,2
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,2	3,4	2,8	1,5	1,5	1,6
Ansiosaindeksi, muutos, %	2,6	2,7	3,2	2,0	1,3	1,2
Vaihtotase, mrd. euroa	3,0	-2,7	-3,9	-2,9	-1,6	-0,7
Vaihtotase, % BKT:sta	1,7	-1,5	-2,0	-1,5	-0,8	-0,3
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,8	1,4	0,6	0,2	0,3	0,5
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	3,0	3,0	1,9	1,9	2,3	2,9
Julkisyhteisöjen menot, % BKT:sta	55,8	55,2	56,6	58,6	58,9	58,4
Veroaste, % BKT:sta	42,4	43,6	44,0	45,4	45,5	45,3
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, % BKT:sta	-2,8	-1,0	-2,2	-2,6	-2,5	-2,0
Valtion rahoitusjäämä, % BKT:sta	-5,6	-3,4	-3,8	-3,8	-3,6	-3,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka, % BKT:sta	48,7	49,2	53,6	57,0	60,0	61,6
Valtionvelka, % BKT:sta	42,0	42,2	43,6	46,6	49,3	50,7

Johdanto

Viime vuosien aikana odotukset euroalueen talouskasvun viriämisestä ovat osoittautuneet optimistisiksi. Tällä kertaa ennusteelle kasvun käynnistymisestä on aikaisempaa paremmat perusteet. Sekä viimeisin tieto toteutuneesta kehityksestä että talouden toimijoiden odotuksia kuvaavat kyselyt viittaavat maltillisen kasvun käynnistymiseen. Tämän lisäksi kansainvälisessä taloudessa on laajemmaltikin positiivista virettä. Euroalueen talouskasvun käynnistyminen on myönteistä, joskin se peittää alleen merkittäviä kasvueroja maiden välillä.

Suomen talouden kohdalla tilanne taas näyttää synkältä. Bruttokansantuote ei ole supistunut kevään jälkeen, mutta kasvuun ei ole päästy kiinni. Sen seurauksena kuluvana vuonna talous supistuu -1,2 % ja vuonna 2014 päästään vain maltilliseen 0,8 prosentin kasvuun.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.⁵

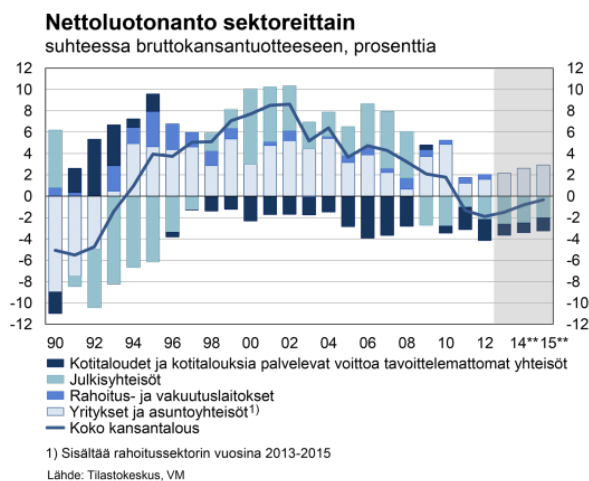
⁵http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/BKTn_kasvu_Suomessa_ja_siihen_vaikuttavat_tekijat_24281.pdf

Kuluvana vuonna talous siis supistuu toista vuotta peräkkäin. Talouden heikko kehitys on ollut laaja-alaista, sillä kysyntäeristä vain julkinen kulutus ja julkiset investoinnit vaikuttavat positiivisesti taloudelliseen aktiviteettiin. Yksityinen kulutus ja yksityiset investoinnit laskevat merkittävästi ja kasvua tukee hiukan se, että tuonti vähenee vientiä enemmän. Työmarkkinoiden tilanne on pysynyt suhdannetilanteeseen nähden hyvänä viime vuodet, mutta kuluvana vuonna työllisyys on nopeasti heikentynyt ja työttömyysaste kohonnut. Työttömyysasteen ennustetaan nousevan 8,2 prosenttiin. Huomionarvoista on kuitenkin se, että työttömäksi rekisteröityjen määrä ylittää vajaalla sadallatuhannella virallisen työttömyystilaston mukaisen työttömien määrän.

Ensi vuonna talouden kasvun ennakoidaan olevan pitkälti ulkomaankaupan varassa. Talouden kokonaiskysyntä, joka muodostuu viennistä, kulutuksesta ja investoinneista on edelleen hyvin heikkoa. Tällöin kokonaistarjonta tasapainottuu joko bruttokansantuotteen tai tuonnin avulla. Tänä vuonna ja osaksi ensi vuonnakin erityisesti tuonti näyttää muodostuvan tasapainottavaksi eräksi. Yksityisen kulutuksen ja investointien vaimea kehitys vaikuttaa tuonnin vaimeuteen ja sen ennustetaan lisääntyvän vain 2 %. Viennin ennustetaan kasvavan maltilliset 3,6 %, joka historian valossa näyttäytyy varsin alhaiselta kasvulta. Teollisuustuotanto kääntyy kuitenkin kolmen negatiivisen vuoden jälkeen kasvuun ja vetää omalta osaltaan myös palveluiden tuotannon nousevalle uralle. Yksityisten investointien ennustetaan alenevan 3,6 prosentilla, mikä johtaa alle 16 prosentin inves-

tointiasteeseen suhteessa bruttokansantuotteeseen. Näin ollen kotimaisesta kysynnästä ei ole talouskasvun vauhdittajaksi.

Kotitalouksilla näkymät ovat vaikeat. Ensi vuonna reaalityulojen laskun, työttömyyden lisääntymisen ja heikkojen tulevaisuuden odotusten johdosta yksityinen kulutus ei juuri lisääny. Vuonna 2014 työllisyystilanteen ennakkoidaan edelleen heikentyvän ja työttömyysaste nousee 8,4 prosenttiin. Sekä kansainvälisten että kotimaisten tekijöiden johdosta kustannuspaineet pysyvät maltillisina ja inflaatio jää reilusti alle kahden prosentin. Osittain maltillisen työmarkkinaratkaisun johdosta palkkojen osuus funktionaalisessa tulojaossa kääntyy alenevalle uralle. Työn tuottavuus palaa takaisin positiiviseksi ja nousee 0,5 prosentilla. Yksikkötyökustannusten nousu jää varsin maltilliseksi vuosina 2014 ja 2015. Yksikkötyökustannusten maltillinen muutos ei kuitenkaan poista sitä kilpailukyyn kannalta haitallista tekijää, että niiden taso pysyy kilpailijamaita korkeammalla.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.⁶

Ennustejakson viimeisenä vuotena 2015

⁶http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/06/Nettoluotonanto_sektoreittain_264841.pdf

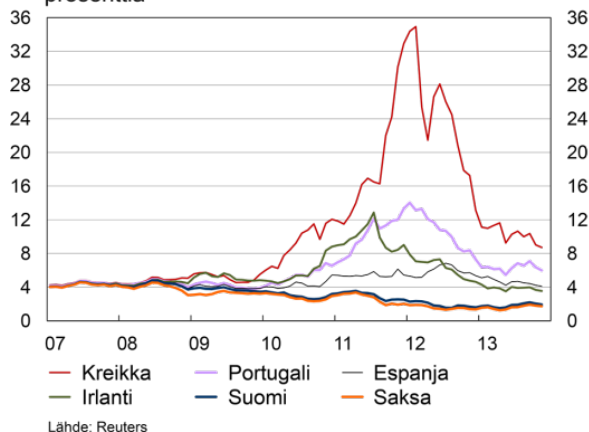
BKT:n kasvuksi muodostuu 1,8 prosenttia. Kasvu on historiaan nähden vaimeaa ja vuosien 2013 -2015 kumulatiivinen kasvu jää vain 1,4 prosenttiin. Vuonna 2015 kysyntäeristä vain julkiset investoinnit laskevat ja kotimainen kysynnän rooli kasvun lähteenä korostuu.

Julkisen talouden rahoitusasema on parissa vuodessa heikentynyt n. 3 mrd. euroa hallituksen mittavista sopeutustoimista huolimatta kokonaistuotannon alenemisen vuoksi. Talouskasvu tulee olemaan myös lähivuosina sen verran vaimeata, että kasvu ei yksistään riitä korjaamaan julkisen talouden epätasapainoa. BKT:n arvo v. 2015 on joulukuun ennusteessa yli 12 mrd. euroa pienempi kuin viime kevään kehysennusteessa, mikä heikentää tuntuvasti julkisen talouden tunnuslukuja. Julkisen velan suhde kokonaistuotantoon nousee 60 prosenttiin ensi vuonna. Valtiontalouden rahoitusaseman arvioidaan kohenevan hieman ennustejaksolla. Valtio velkaantuu edelleen eikä velkasuhde tule taantumaa.

Inflaatio-odotukset ovat maltilliset, selvästi alle 2 prosenttia, mikä tarjoaa keskuspankeille mahdollisuuden keveän rahapolitiikan jatkamiseen. Sekä lyhyet että pitkät korot pysyvät koko ennustejakson ajan euroalueella kriisimaita lukuun ottamatta poikkeuksellisen matalina. Euroopan keskuspankin rahapolitiittiset operatiot ovat rauhoittaneet tilannetta ja luoneet omalta osaltaan edellytyksiä tilanteen stabiloimiseksi. Yksin rahapolitiikalla ei kuitenkaan voida kestävästi reaalitalouden kasvua käynnistää. Kestävästi kasvuun tarvitaan yksityisen sektorin suotuisaa kehitystä ja siten omalta osaltaan talouspolitiikkaa joka edesauttaa tuotannontekijöiden saamista tehokkaaseen käyttöön ilman kitkatekijöitä kilpailukykyisellä hinnalla.

Pitkät korot euroalueella

prosenttia

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.⁷

Lähivuosien heikosta talouskasvusta aiheutuu entistä suurempia haasteita Suomen julkisen talouden rahoitusaseman kannalta. On riski, että Suomen talouskasvu jää kilpailijamaita alhaisemmaksi. Julkisen talouden rahoitusaseman paraneminen kestäväällä tavalla vaatii reaalityönsuotuisaa kehitystä. Suomen talouden yhtenä haasteena on työmarkkinoiden toiminnan tehostaminen. Ikääntyvä väestö yhdistettynä työmarkkinoiden kohtaantongelmaan voi muodostua aidoksi kasvun esteeksi. Suomen vienti on menestynyt huonosti viimeisten vuosien aikana. Heikkoon vientimenestykseen on useita syitä, mm. teollisuudessa tapahtunut rakennemuutos, kansainvälisen kysynnän vaikeus ja erityisesti investointien supistuminen maailmalla sekä suomalaisen tuotteiden laatu. Näiden lisäksi olisi syytä kiinnittää huomiota myös kustannustekijöihin, ja ei pelkästään niiden muutoksiin suh-

teessa kilpailijamaihin, vaan myös niiden tasoon. Pitkällä aikavälillä suhteellisten hintojen muutoksilla on erittäin merkittävä vaikutus vientituotteidemme kysyntään. Tason sopeuttaminen kilpailukykyiseksi vaatii määrätietoisia toimia ja aikaa.

Ennusteeseen sisältyvät riskit ovat edelleen pääosin negatiivisia ja liittyvät etupäässä sekä euroalueen että Suomen taloudelliseen tilanteeseen. Huolimatta viimeaikaisista rohkaisevista uutisista koskien euroaluetta kasvun käynnistymisen on kuitenkin vielä hauraalla pohjalla. Maiden väliset kasvuerot ja – edellytykset poikkeavat merkittävästi toisistaan ja euroalue kokonaisuudessaan on vielä herkkä shokeille. Lievästi positiivinen kasvura voi helposti kääntyä negatiiviseksi. Suomen kohdalla julkisen talouden tilanne heikenee edelleen. Nk. rakenteelliset toimet eivät vaikuta kasvuun vielä lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä. Talouspoliittisen uskottavuuden menettäminen jo ennestään heikon talouskasvun vaiheessa voi johtaa negatiivisen kierteen vahvistumiseen.

Vaikka Yhdysvalloissa poliitikot ovat päässeet alustavaan ja osittaiseen sopuun liittovaltion budjetin sopeutustoimista, epävarmuutta edelleen kohottaa poliittinen vastakkainasettelu. Mahdolliset häiriöt Yhdysvalloissa heijastuvat maailmantalouteen laajalti maan suuren kysyntäosuuden voimalla. Toisaalta yksityisen sektorin parantunut reaali nettovarallisuus voi kääntää kysynnän ennustettua jyrkempään nousuun. Myös suhteellisen edullisena pysyvä energia antaa Yhdysvalloille mahdollisuuksia kohentaa teollisuuden pohjaa ja hintakilpailukykyä.

⁷http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Pitkat_korot_euroalueella_24275.png

Kansainvälinen talous ja ulkomaankauppa

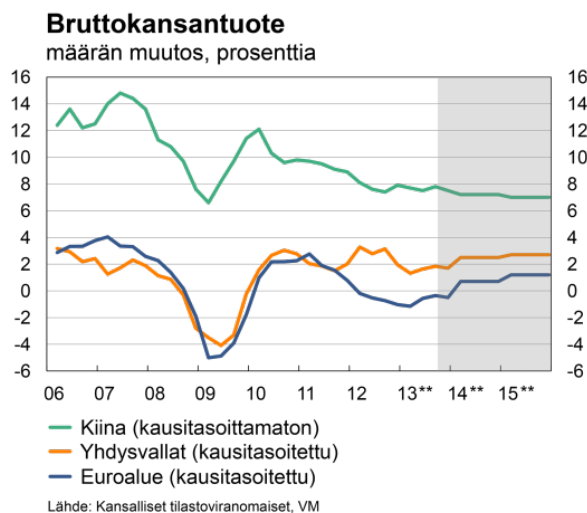
Kansainvälinen talous – käänne parempaan tulossa

Maailman talouden kasvu on hitaasti palautumassa, nyt teollisuusmaiden vetämänä. Elpymisestä vastaavat lähinnä Yhdysvallat ja Iso Britannia, joiden yksityiset sektorit ovat pääsemässä finanssikriisiin pitkästä varjosta. Suhdanteita kohentaa teollisuusmaiden erittäin löysä rahapolitiikka sekä aiempaa kevyempi finanssipolitiikan sopeuttaminen. Toisaalta monissa teollisuusmaissa yksityinen kulutus ja varsinkin investoinnit edelleen matalat tai jopa supistuvat. Sen sijaan monissa kehittyvissä talouksissa kasvu on ennustehorisontilla merkittävästi totuttua hitaampaa.

Maailmankauppa pysyy vielä vaimeana

Maailmankauppa on kasvanut kriisin jälkeen hitaammin kuin tuotanto. Kaupan kasvu kiihtyy hitaasti ennustehorisontin loppua kohden investointikysynnän elpessä.

Suomen vienti on menestynyt erittäin huonosti finanssikriisissä ja sen jälkeen. Vuosina 2008–2012 Suomi on menettänyt markkinaosuuttaan kansainvälisessä kaupassa enemmän kuin esimerkiksi Ruotsi tai Saksa ja jopa enemmän kuin kriisimaat Espanja ja Italia. Ongelma ei ole eurokriisin alentamassa kysynnässä, vaan ennen kaikkea Suomen kilpailukyvyssä ja tarjonnan rakenteessa.

Euroalueella käänne hitaaseen kasvuun

Euroalueen kuusi vuosineljännestä kestänyt taantuma on päättymässä ja euroalue on kääntymässä hyvin hitaaseen kasvuun. Hitaan kasvun taustalla on toipuminen velka- ja finanssikriisin vaikutuksista. Kasvua vaimentavat useiden jäsenvaltioiden heikko kilpailukyky sekä teollisuusmaiden tuontikysynnän heikkous. Talous- ja rahoituskriisin kanssa painivien maiden taloudet kääntyvät vain hitaaseen kasvuun vuonna 2014, mutta esimerkiksi Espanjan vienti on vahvaa.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.⁸

⁸http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Bruttokansantuote_24531.png

Muiden tärkeimpien talouksien kehitys on aiempaa hitaampaa

Myös Yhdysvaltain elpyminen on historiallisen hidasta. Kasvua rajoittavat alhaiset investoinnit ja kotitaloussektorin taseiden tervehdyttäminen. Vaikka investointien kasvu on palautunut, niiden taso saavuttaa edellisen suhdannehuipun vasta v. 2015. Maltillisen kysynnän vuoksi myös työllisyys kohenee hitaasti.

Japanin näkymät ovat kohentuneet hallituksen suunnitteleman mittavan elvytys- ja veropakettien ja keskuspankin laajan määrällisen elvytyksen vuoksi. Poliittikkamuutosten vuoksi jeni on heikentynyt voimakkaasti, mikä on kääntänyt deflaation maltilliseksi inflaatioksi, ainakin tilapäisesti. Heikko jeni tukee vientisektorin tulonmuodostusta.

Venäjän kasvuvauhti puolittuu noin kahteen prosenttiin. Jatkossa korkeana pysyttelevä öljyn hinta ei enää tuo viime vuosien kaltaista kasvua kapasiteettipulan ja vähäisten investointien vuoksi. Kasvua hidastaa maan talousjärjestelmän ja markkinoiden toiminnan kankeus sekä innovointien ja kasvua tukevien rakenneuudistusten puuttuminen. Kiinassa aktiviteettia vaimentaa teollisuusmaiden laimea kysyntä, jota sen kotimainen ja muun kehittyvän Aasian kysyntä ei kykene täysin kompensoimaan. Kasvu pysyttelee kuitenkin 7 prosentin tuntumassa koko ennusteperiodin, jos maan elvytyspolitiikka onnistuu.

Inflaatiopaineiden puuttuminen sallii epätavallisen rahapolitiikan jatkamisen

Rahoitusmarkkinoilla näkyvät inflaatio-odotukset ovat maltilliset, mikä tarjoaa keskus-

pankeille mahdollisuuden epätavallisen rahapolitiikan jatkamiseen. Euroalueella sekä korot että rahoitusmarkkinat ovat edelleen eriytyneet voimakkaasti. Euroopan keskuspankin pitkän aikavälin rahoitusoperaatiot ovat tarjonneet rahoitusmarkkinoille runsaasti likviditeettiä, rauhoittaneet finanssikriisiä ja osaltaan luoneet edellytyksiä kriisin talttumiseksi. Epäluottamuksen vuoksi rajat ylittävä rahoitus on vähentynyt euroalueella eikä rahapolitiikka välity yhdenmukaisesti.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.⁹

Teollisuusmaissa sekä lyhyet että pitkät korot pysyvät poikkeuksellisen matalina, paitsi kriisimaissa. Ennusteperiodilla pitkät korot nousevat, osaltaan paranevan luottamuksen mutta ennen kaikkea koska epätavallisen keskuspankkipolitiikan odotetaan loppuvan.

Riskit aiempaa tasapainoisempia

Euroalueella vallitsevat edelleen alasuuntaan painottuvat riskit, kun talouksien toipuminen

⁹http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Raaka_aineiden_hinnat_24534.pdf

velka- ja finanssikriisistä saattaa olla ennustettukin hitaampaa, ja kun pankkisektorin tila voi olla arvioitua heikompä. Hauras kasvu saattaa jopa johtaa kriisiin uudelleen leimautamiseen.

Yhdysvalloissa epävarmuutta kohottaa poliittinen vastakkainasettelu. Mahdolliset häiriöt Yhdysvalloissa heijastuvat maailmantalouteen laajalti maan suuren kysyntäosuuden voimalla. Toisaalta yksityisen sektorin parantunut reaalin nettovarallisuus voi kääntää kysynnän ennustettua jyrkempään nousuun. Myös suhteellisen edullisena pysyvä energia antaa Yhdysvalloille mahdollisuuksia kohentaa teollisuuden pohjaa ja hintakilpailukykyä.

Sekä Japanin politiikkakokeilujen onnistuminen ylipäättään että vaikutusten laajuus ja ajoitus ovat epävarmoja. Esimerkiksi rakenneuudistukset vaimentavat kysyntää ennen kuin niiden tuottavuutta ja työllisyyttä edistävät vaikutukset alkavat piristää taloutta. Ei ole myöskään varmaa, että Japani kykenee jatkuvasti hankkimaan lisävelkaa nykyisen kaltaisella hyvin alhaisella korkotasolla.

Alhaiset korot teollisuusmaissa ovat ohjanneet sijoitusvirtoja muun muassa kehittyviin talouksiin ja turvasatamiin, joiden asunto- ja muiden varallisuusesineiden markkinat ovat saattaneet ylikuumentua. Tätä riskiä lisäävät monien kehittyvien maiden investointeihin ja luottojen tarjonnan kasvuun painottuvat elvytystoimet. Keskuspankkien epätavallisen rahapolitiikan loppuminen häämöttää ennustehorisontissa. Sopeutuminen uusiin korkotasoihin tulee aiheuttamaan turbulensseja finanssimarkkinoille.

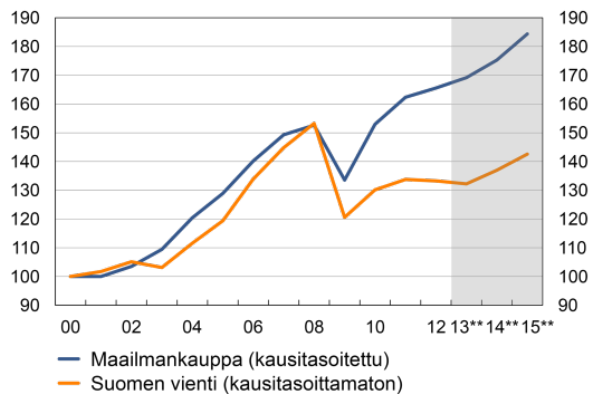
Kehittyvien maiden kasvun uudelleen kiihtyminen saattaa olla ennustettua aiempaa ja johtaa maailmankaupan nopeampaan piristymiseen.

¹⁰http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Maailmankauppa_24532.pdf

Vienti lähtee hitaaseen kasvuun ja vaihtotaseen alijäämä supistuu

Suomen vienti näyttää kääntyneen kasvuun loppuvuonna ja positiivisen vireen odotetaan jatkuvan myös ensi vuonna. Heikon alkuvuoden takia kuluvan vuoden vientivolyymi laskee vielä vajaan prosentin, mutta ensi vuonna vienti kasvaa n. 3,5 %. Kasvun taustalla on Suomen tärkeimpien vientimaiden talouskasvun vahvistuminen ja maailmankaupan vauhdittuminen vähitellen muutaman hiljaisemman vuoden jälkeen. Vuonna 2015 Euroopan talouskasvu kiihtyy ja investoinnit lisääntyvät maailmalla, mikä näkyy suomalaisen tavaroiden ja palvelujen kasvavana kysyntänä. Viennin kasvuvauhti kiihtyy runsaaseen neljään prosenttiin. Viennin kasvun odotetaan olevan laajapohjaista, mutta suurimmat viennin kasvuodotukset kohdistuvat lyhyellä aikavälillä erityisesti kemianteollisuuteen ja erilaisien palvelujen vientiin.

Maailmankauppa
2000=100

Lähde: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, Tilastokeskus, VM

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹⁰

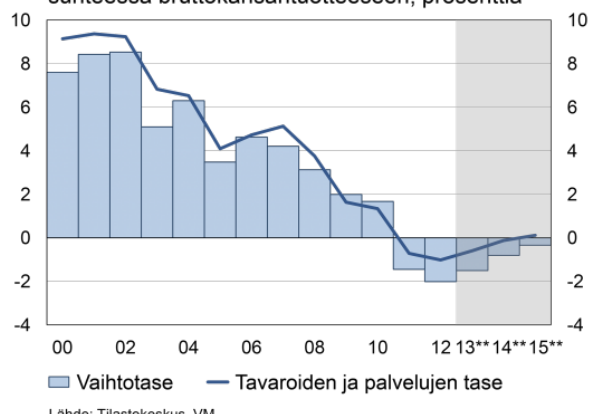
Viennin väheneminen ja supistuva kotimainen

kysyntä vetävät kuluvan vuoden tuonnin 1,6 prosentin laskuun. Tuonti kääntyy nousuun ensi vuonna viennin vahvistuessa, mutta vaisu kulutuksen kasvu ja investointien aleneminen edelleen rajoittavat tuonnin nousua. Tuonnin volyymi kasvaa noin kaksi prosenttia vuonna 2014. Lisääntyneet investoinnit ja kulutuksen vauhdittuminen kiihdyttävät tuonnin 3,4 prosentin kasvuun v. 2015. Nettoviennin vaikutus bkt:n kasvuun on lievästi positiivinen kaikkina ennustevuosina, mikä johtuu pääosin tuonnin heikosta kasvusta. Suurimmillaan nettovaikutus on noin puoli prosenttiyksikköä ensi vuonna. Vaihtosuhteen heikentyminen hidastuu ennustevuosina.

Kansantalouden tilinpidon mukainen tavara-kaupan tase pääsee tasapainoon kuluvana vuonna ja kääntyy takaisin ylijäämäiseksi ensi vuonna. Palvelujen taseen vajaan kahden miljardin euron alijäämä puolestaan supistuu tulevina vuosina vientikysynnän kasvaessa, mutta tase ei kuitenkaan saavuta tasapainoa ennustejaksolla. Vuonna 2015 tavaroiden ja palvelujen taseen ylijäämä on noin 0,2 mrd. euroa.

Vaihtotase

suhteessa bruttokansantuotteeseen, prosenttia

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹¹

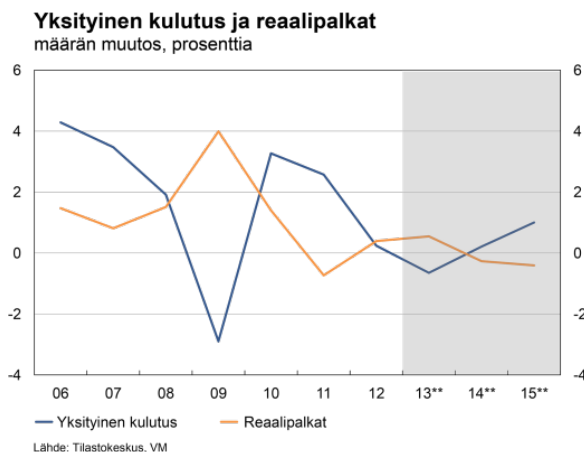
Vaihtotaseen viime vuoden lähes neljän miljardin euron alijäämä pienenee merkittävästi ennustevuosina. Palvelutaseen alijäämän lisäksi myös tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen taseen lähes kahden miljardin euron alijäämä kutistuu, kun Suomen ulkomailta saamat pääomakorvaukset kasvavat maailmantalouden kasvun päästessä vauhtiin ja yritysten voittojen kasvaessa vähitellen. Vuonna 2015 vaihtotaseen alijäämä on 0,3 % bruttokansantuotteesta, kun vuonna 2012 alijäämä oli jopa 2 % bkt:stä.

¹¹http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Vaihtotase_20247.pdf

Kysyntä ja tarjonta

Reaalitulojen heikko kehitys rajoittaa kulutuksen kasvua

Työllisyystilanteen heikkenemisen ja verotuksen kiristymisen seurauksena kotitalouksien reaalitulot eivät tänä vuonna käytännössä kasva lainkaan. Epävarmuuden lisääntymisen vuoksi kotitalouksien säästämiskäyttäytyminen muuttuu aiempaa varovaisemmaksi. Säästämisaste nousee kuluttajien lykätesä suurempia hankintoja. Kuluttajabarometrin mukaan nykyinen ajankohta koetaan selvästi tavanomaista heikompana kestokulutushyödykkeiden hankinnan kannalta. Tänä vuonna kestokulutustavaroiden kysyntä supistuu noin prosentin. Erityisesti autojen kysyntä jää viimevuotista vähäisemmäksi. Kuluttajien henkilöautojen ensirekisteröintien määrä aleni tammi-marraskuussa 2,5 % vuodentakaiseen verrattuna. Myös vähittäiskaupan myynnin määrä supistui tammi-lokakuussa prosentin. Heikon reaalitulokehityksen ja epävarmuuden lisääntymisen myötä yksityinen kulutuksen määrä alenee tänä vuonna 0,6 %.

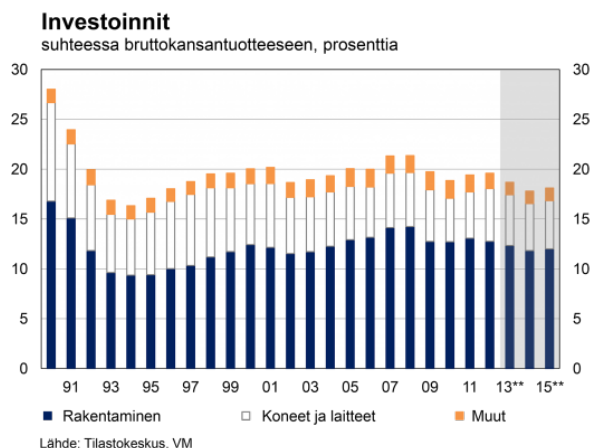

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹²

Kotitalouksien kokema epävarmuus on näkynyt myös asuntomarkkinoilla kauppojen lukumäärän vähentyessä tammi-syyskuussa yli 16 % vuodentakaiseen verrattuna. Asuntojen myyntiajat ovat pidentyneet ja nostettujen uusien asuntolainojen määrä supistuu. Kulutusluottojen määrä on alentunut, mutta asuntoluottokanta on sitä vastoin jatkanut edelleen kasvuaan. Poikkeuksellisen alhaisena pysyttelevä korkotaso ylläpitää kotitalouksien velanottohalukkuutta. Tämän seurauksena kotitalouksien velkaantumisen nousu jatkuu myös tänä vuonna vaikkakin aiempaa maltillisemmin. Kansainvälisen talouden toipumisen myönteiset vaikutukset välittyvät viiveellä kotimarkkinoitten taloudelliseen aktiviteettiin, tulonmuodostukseen ja yksityiseen kulutukseen. Siihen kuinka nopeasti viennin elpyminen heijastuu kuluttajien käyttäytymiseen vaikuttaa osaltaan kotitalouksien odotukset. Kuluttajabarometrin mukaan usko niin oman talouden kuin koko kansantaloudenkin kehitykseen ovat muutaman viime kuukauden aikana vahvistuneet. Luottamus on kuitenkin edelleen pidemmän aikavälin keskiarvoa heikompi ja työttömyyden uhka koetaan aiempaa suuremmaksi. Vuonna 2014 kotitalouksien reaalitulojen kehitys jää edelleen heikoksi työllisten lukumäärän jatkaessa laskuaan. Kuluttajien luottamuksen kohentuessa yksityinen kulutus kehittyy hieman kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja myönteisemmin. Yksityisen kulutuksen määrä pysyy kuitenkin lähes muuttumattomana edelliseen vuoteen verrattuna. Yksityinen kulutus

¹²http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/06/Yksityinen_kulutus_ja_reaalipalkat_242861.pdf

sen kasvu pysyy vaisuna myös vuonna 2015, sillä palkat nousevat edelleen varsin maltillisesti ja työllisyys kohenee hitaasti. Työllisyyden parantuminen saa kuitenkin kotitaloudet lisäämään hiljalleen kulutustaan.

Investointilama syvenee

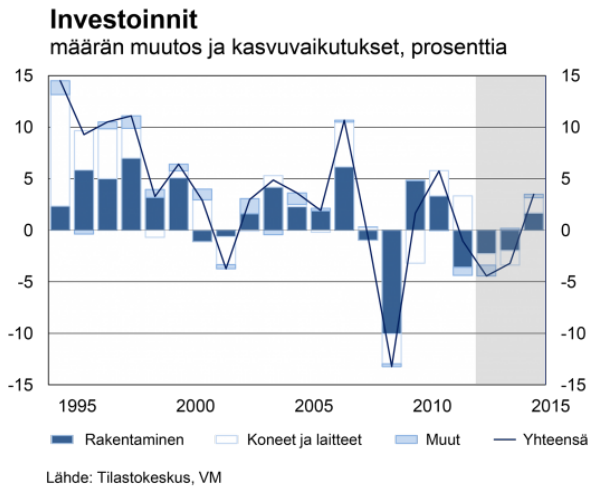
Kansantalouden investoinnit ovat laskussa v. 2014 jo kolmatta vuotta peräkkäin. Kuluvana vuonna yksityisten investointien arvioidaan laskeneen noin viisi prosenttia ja ensi vuonna ne vähenevät edelleen -3,6 %. Talouskasvun käynnistyminen ja kysynnän heikkous ovat kestäneet pitkään ja siksi investointitarpeet ovat vähäiset. Kuluvana vuonna kaikki investointierät supistuvat, mutta kääntyvät ensi vuonna vähitellen kasvuun tai ainakin supistuminen päättyy. Kotimarkkinaveitoiset asuntoinvestoinnit toipuvat hitaimmin, sen sijaan toimitila- ja tuotannollisten tilojen investoinnit sekä kalusteinvestoinnit lähtevät nopeammin liikkeelle vientikysynnän vauhdittumisen myötä. Vuoden 2015 yksityisten investointien kasvuennuste on 4,3 %. Vaikka investointien arvioidaan palautuvan kasvuun suhteellisen nopeasti, jäävät yksityiset investoinnit ennustejakson lopussa vielä noin prosenttiyksikön matalammalle tasolle, 16 %:iin suhteessa bkt:hen, kuin keskimäärin 2000-luvulla.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹³

Rakennusinvestoinnit kehittyvät tulevilla ennustejaksolla eritahtisesti, kun asuntoinvestointien arvioidaan supistuvan selvästi ja taas toimitilainvestointien uskotaan kääntyvän ensi vuoden aikana kasvuun. Asuntoinvestointien supistumista ennakoitiin myönnettyjen lupakuutioiden matala taso. Syyskuun lopussa lupakuutioiden olivat lähestymässä vuosisummana vuosien 2008 – 09 pohjalukemia. Ensi vuoden aloitusmääräksi arvioidaan noin 25 000 uutta asuntoa. Kotitalouksien odotukset tulevan työllisyyskehityksen osalta ovat heikentyneet, mikä sekä vähentää asuntoinvestointien kysyntää. Korjausinvestoinnit kasvavat noin 2-3 % sekä asunto- että toimitilapuolella. Asuntokorjaamista vauhdittavat valtion elvytystoimenpiteet mm. peruskorjauksen käynnistysavustus sekä kotitalousvähennyksen korotus. Rakennusinvestointien taso sopeutuu hitaamman kasvun aikaan, eikä paluuta huippuvuoteen 2007 ole näköpiirissä ainakaan keskipitkällä ajalla. Maa- ja vesirakennusinvestoinnit supistuvat ensi ja seuraavana vuonna edelleen tästä vuodesta, erityisesti koska julkiset investoinnit vähenevät – mm. maantie-, katu- ja

¹³http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Investoinnit_suhteessa_bruttokansantuotteeseen_26240.pdf

ratainvestoinnit vähenevät ensi vuonna.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹⁵

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹⁴

Kone- laite- ja kuljetusvälineinvestoinnit vähenevät voimakkaasti kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Kuluvana vuonna mm. kuljetusvälineiden ja työkoneiden ensirekisteröinnit ovat kehittyneet erittäin heikosti. Kone- ja laiteinvestointien arvioidaan vähenevän vielä alkuvuonna 2014, mutta sitten kansainvälinen kysyntä ja vähitellen myös kotimainen kysyntä synnyttävät investointitarpeita.

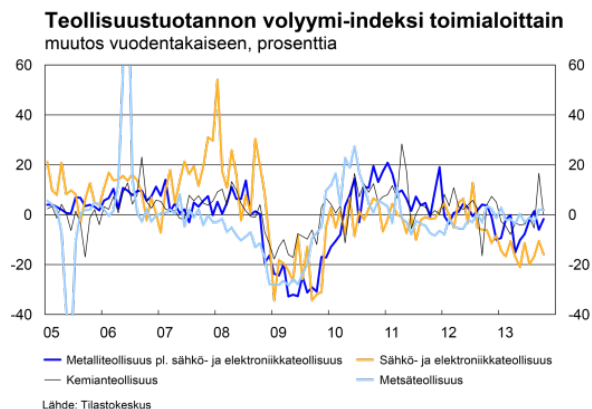
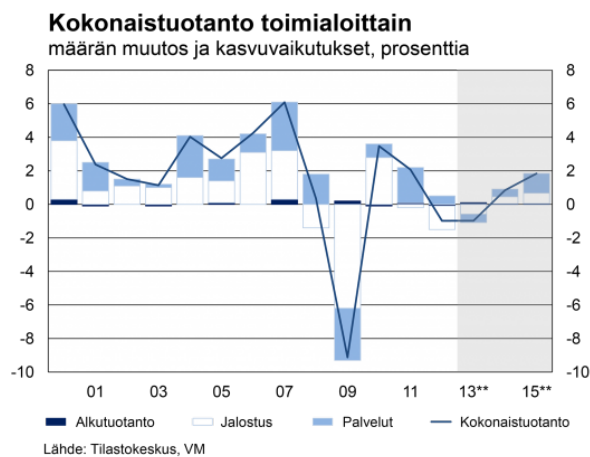
¹⁴http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Investoinnit_määrän_muutosjakasvuvaikutukset_24465.pdf

¹⁵http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Kone_ ja_laiteinvestoinnit_ ja_kapasiteetin_kayttoaste_26240.pdf

¹⁶http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Kokonaistuotanto_toimialoitain_25905.pdf

Tuotanto kääntynyt vaisuun ja epäyhtenäiseen kasvuun

Toimialoitain yhteenlaskettu arvonlisäys kääntyi hienoiseen kasvuun suhteessa aiempaan vuosineljänneeseen keväällä ja kasvu jatkui kesällä. Kasvuvauhti on kuitenkin ollut vaisua ja kasvun lähteet vähäisiä. Suurimmalla osalla toimialoista tuotanto on tammi-syyskuussa ollut edelleen viime vuotta alemmalla tasolla, koko arvonlisäyksessä -1,3 %.

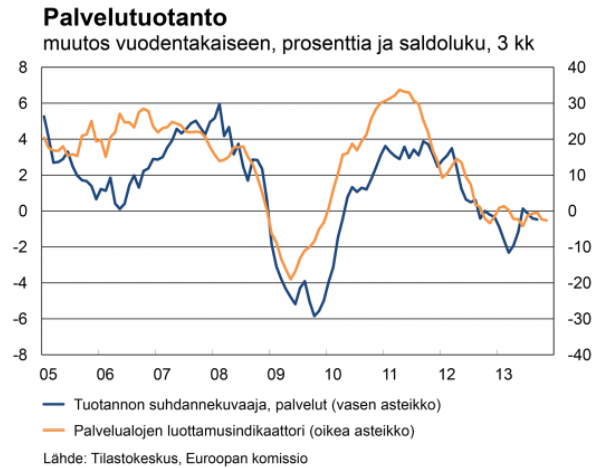
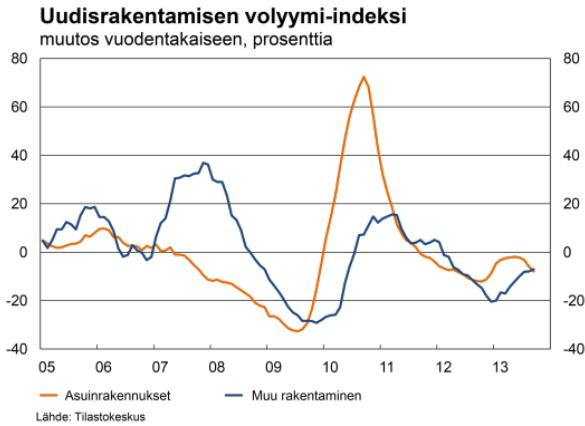
* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹⁶

Vuoden sisällä kasvua on kertynyt lähinnä vain teollisuustuotantoon sekä muutamalle alalle yksityisissä palveluissa. Teollisuudessa tuotanto on viimeisen puolen vuoden aikana lisääntynyt kemian- ja metalliteollisuudessa. Rakennustuotanto kääntyi syksyllä uudestaan laskuun eikä palvelutuotanto ole päässyt taantumasta eroon. Teollisuustuotanto supistuu tänä vuonna noin 2½ %, laskuvuosi on jo kolmas perättäinen. Rakentaminen vähennee lähes yhtä paljon, 2 %, toisena peräkkäisenä vuotena. Palvelutuotannossa tämä vuosi on ensimmäinen laskuvuosi, ja tuotanto supistuu vajaan prosentin.

¹⁶http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Teollisuustuotannon_volyyymiindeksi_toimialoittain_25057.pdf

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.
17

Päämarkkinatalouksien asteittainen elpyminen lisää ulkomaista kysyntää, mutta metsäteollisuuden osuuden pienentyttyä ja elektroniikkateollisuuden kutistuttua teollisuuden kasvuvauhti jää keskimääräistä lähes neljän prosentin kasvua vaisummaksi. Suhdannetiedustelujen ja luottamuskyselyjen mukaan tuotantoedellytykset ovat vähitellen kohenemassa, mutta kovin merkittävää kasvusysäystä ne eivät vielä ennako. Teollisuuden uusien tilausten arvo supistuu samalla kun varastot kasvavat, joten nopeaan nousuun ei ole vielä vahvoja perusteita. Parhaat tuotantonäkymät ovat yllättäen perinteisesti metsäteollisuudessa, jossa tuotanto on tänä vuonna lisääntynyt sellu-, kartonki ja puutavateollisuudessa, mutta supistunut paperintuotannossa. Muiden päätoimialojen tilaukset ovat vähentyneet, niukkimmin kemianteollisuudessa, -4 %. Jyrkimmin tilaukset ovat supistuneet tekstiiliteollisuudessa, -10 %. Koko teollisuustuotanto kasvaa pitkän laskuputken jälkeen ensi vuonna noin kaksi prosenttia ja seuraavana hieman nopeammin, 2½ %.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹⁸

Kotimarkkinoilla uudistalonrakentaminen kärsii vaisusta kysynnästä niin kuluttaja- kuin yritysmarkkinoilla. Niinpä myönnettyjen rakennuslupien määrä on vähentynyt alkuvuonna 4 %. Jyrkimmin ovat supistuneet asuinrakennusluvut, runsaan viidenneksen. Toisaalta liike- ja varistorakennuksia suunnitellaan viime vuotta enemmän. Rakentamisen aloitukset jäävät niukoiksi vielä ensi vuonnakin jolloin arvonlisäys supistuu vielä vajaat ½ %. Vuonna 2015 rakentamisen kasvupohja on laajempi ja – vauhti noin 2½ %. Korjausrakentaminen on uudisrakentamista selvästi vilkkaampaa, varsinkin tänä ja ensi vuonna.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.¹⁹

Palvelutuotannosta suurin osa, noin 70 %, menee yritysten käyttöön. Tästä kysynnästä noin puolet tulee teollisuusyrityksistä, joten teollisuuden suhdanteet vaikuttavat merkittävästi palvelutuotannon vilkkauteen. Teollisuuden kasvu käynnistyy hiljalleen, joten palvelutuotannon edellytykset kohenevat ensi ja seuraavana vuonna. Parhaimmat suhdannenäkymät ovat liike-elämää palvelevilla toimialoilla, erityisesti tieto- ja viestintäpalveluissa. Kotitalouksien ostovoima kehittyy kuitenkin hyvin vaimeasti ja se rajoittaa kulutuspalveluiden kysyntää. Ensi vuonna palvelutuotanto lisääntyy noin ½ %, joten palveluiden lasku näyttää jäävän yksivuotiseksi. Vuonna 2015 kasvu nopeutuu noin 1½ prosenttiin.

¹⁸http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Uudisrakentamisen_volyymiindeksi_-25068.pdf

¹⁹http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Palvelutuotanto_26446.pdf

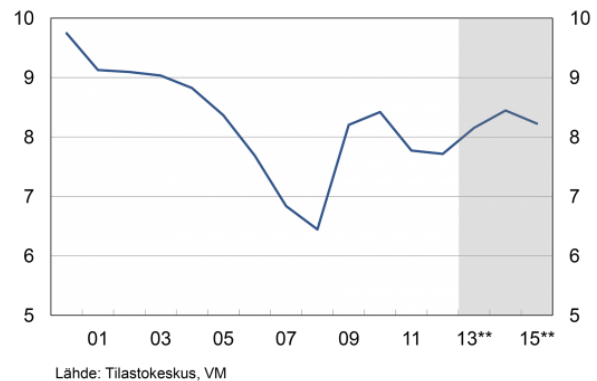
Työllisyys, hinnat ja palkat

Työllisyystilanteen heikkeneminen jatkuu

Pitkään heikkona jatkunut suhdannetilanne heijastuu nyt selvästi työmarkkinoille. Tuotannon kasvun jatkuessa hyvin vaisuna yritykset parantavat kannattavuuttaan irtisanomisten kautta. Työllisyys on supistunut koko kulu-
van vuoden ajan ja sen heikkeneminen on kiihtynyt kesän jälkeen. Työllisten määrä jää tänä vuonna 1,1 % pienemmäksi kuin viime vuonna.

Työvoimatutkimuksen (TK) mukainen työttömyys on noussut melko vähän suhdannetilanteeseen nähden. Työttömyysaste nousee tänä vuonna 8,2 prosenttiin. Tuoreimpien tilastojen antama kuva työttömyyskehityksestä on kuitenkin ristiriitainen, sillä työvoimatoimistoihin rekisteröityneiden työttömien määrä (TEM) on kasvanut voimakkaasti viime vuoden alkupuolelta lähtien eikä trendissä havaita vielä minkäänlaista käännettä. Tilastointitekijöiden lisäksi ilmiön taustalla lienee osaltaan aktiivisesta työhausta luopuminen suhdannenäkymien heikkouden vuoksi. Tämä on huolestuttava kehityssuunta siksi, että työhausta luopuneiden työllistyminen on kasvun käynnistyessä epätodennäköisempää kuin niiden jotka aktiivisesti etsivät töitä. Tämä tarkoittaa myös sitä, että virallisessa työttömyydessä (TK) voi olla vielä nousupaineita, vaikka talouden suhdanne alkaa parantua.

Työttömyysaste prosenttia

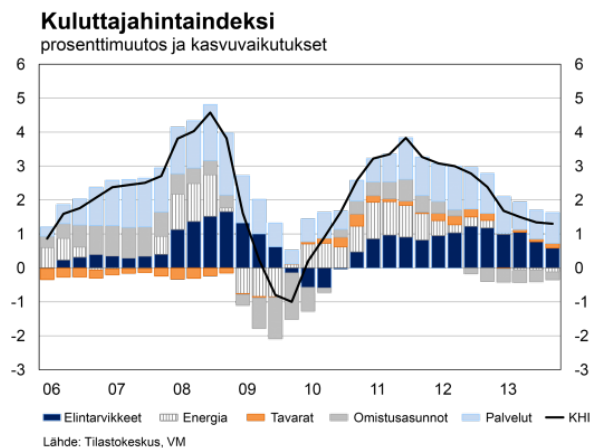
* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.²⁰

Suomen kasvunäkymät ovat aiempaa vaimeammat, minkä vuoksi työllisyys heikkenee vielä hieman ensi vuonna ja työttömyysaste kohoaa 8,4 %:iin. Työllisyyden kasvunäkymät ovat vaimeat myös siksi, että työmarkkinoiden yhteensopivuusongelmat heikentävät talouskasvun työllistävyttä. Kun talouskasvun ennustetaan tulevina vuosina olevan pitkälti ulkomaankaupan varassa kotimaisen kysynnän pysyessä vaimeana, on todennäköistä, että talouden palveluvaltaistuminen hidastuu eikä kasvu senkään vuoksi ole kovin työllistävä. Vuonna 2015 työllisyys paranee 0,6 % ja työttömyysaste laskee 8,2 prosenttiin.

Huolestuttava piirre työmarkkinoilla on, että työllisyysaste (15-64 v.) on vielä vuoden 2009 laskun jälkeenkin Suomessa supistunut. Ikäryhmittäinen tarkastelu osoittaa, että työllisyysaste on laskenut selvästi työuran keskivaiheissa olevilla (25-54 v.), samalla kun nuorten ja erityisesti ikääntyvien työllisyysaste on

²⁰http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Tyottomyysaste_24269.pdf

kohonnut. Kuluvana vuonna työllisyysaste laskee 68,5%:iin. Vuoteen 2015 mennessä työllisyysaste kuitenkin kohoaa takaisin 69 prosenttiin, vaikka työllisten määrä lisääntyy vain vähän, sillä työikäisen väestön supistumisen myötä myös työvoiman määrä alkaa pienentyä.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.²¹

Inflaatio pysyy hitaana 2014-2015

Kuluvan vuoden kuluttajahintojen keskimääräiseksi vuosimuutokseksi eli inflaatioksi arvioidaan muodostuvan 1,5 prosenttia kansallisella indeksillä mitattuna. Inflaatio pysytteli varsin tasaisesti hiukan runsaassa puolessatoista prosentissa loppukesään saakka, mutta elokuusta alkaen on havaittu jonkin verran alkuvuotta hitaampaa inflaatiota. Selitys syksyn inflaation hidastumiseen on poikkeuksellinen kehitys vertailuajankohtana vuosi sitten. Yhtäältä tuore-elintarvikkeiden inflaatio hidastui ripeästi yli kymmenen prosentin vauhdista heinäkuussa noin neljään prosenttiin lokakuussa kun hyvin onnistunut kotimainen vihannessato saapui kauppoihin. Toisaalta öljyn hinta on ollut tänä vuonna edellisvuotta alemmalla tasolla, ja energiahyödykkeiden inflaatio painui lievästi negatiiviseksi loppukesällä, koska vuotta aiemmin energiahyödykkeiden hinnat kohosivat kuluvaan vuoteen ripeämmin.

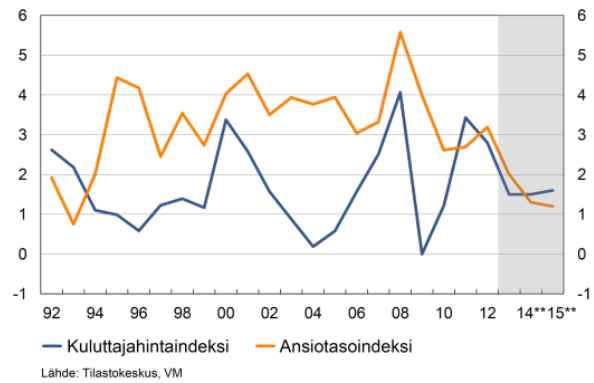
Vuoden 2014 inflaatioksi ennustetaan noin 1,5 % eli inflaation ei ennakoida tuntuvasi kiihtyvän tai hidastuvan kuluvaan vuoden vauhdista, vaikka talouden aktiviteetti on jo alkanut vilkastua. Raaka-aineiden hintojen oletetaan pysyvän lähellä kuluvaan vuoden tasoa kansainvälisillä raaka-ainemarkkinoilla. Kotimaisen kysynnän ennakoidaan jäävän vaiheeksi mm. heikon työllisyystilanteen ja historiaan verraten erittäin maltillisten palkankorotusten myötä. Vuoden 2014 alussa useita välillisiä veroja kiristetään jälleen. Liikenteen polttoaineiden ja kuluttajien käyttämän sähkön energiaverotusta kiristetään, alkoholi- ja tupakkaveroa kiristetään sekä sokerillisten virvoitusjuomien vero nousee. Yhteensä näiden valtion toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan noin puolen prosenttiyksikön verran koko vuoden keskimääräisestä inflaatiosta.

Ennuste v. 2015 inflaatioksi on 1,6 %. Silloin mm. tämän vuoden syksyllä saavutetun matalan palkkaratkaisun oletetaan hillitsevän hintojen nousua, mutta toisaalta viitekorkojen oletetaan jo olevan loivassa nousussa, mikä nostaa asuntolainojen ja kulutusluottojen keskikorkoja. Asuntoluottojen keskikorkojen ale-

²¹http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Kuluttajahintaindeksi_24277.pdf

neminen ennätysellisen alhaiselle tasolle kuluvan vuoden kesällä on merkittävin selittäjä kansallisen ja EU:n yhdenmukaistetun hintaindeksien mukaan mitattujen inflaatiovauhtien välillä. Yhdenmukaistetun hintaindeksin mukaan kuluttajahinnat nousevat yli 2 % v. 2013 ja vauhti hidastuu hieman alle kahden prosentin v. 2014. Koska niiden hyödykkeiden, jotka kuuluvat vain kansalliseen indeksiin, hintakehitys ensi vuoden aikana ennakoidaan hyvin vaisuksi, kansallisella indeksillä mitattu kuluttajahintaindeksi kohoaa yhdenmukaistettua hitaammin. Välillisen verotuksen kiristysten johdosta yhdenmukaistettu inflaatio Suomessa ylittää euroalueen keskimääräisen inflaation v. 2014.

Kuluttajahinta- ja ansiotasoindeksi
muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.²²

Vuosina 2014 ja 2015 ansiotaso kehittyi työmarkkinaosapuolten kuluvan vuoden syksyllä neuvotteleman työmarkkinaratkaisun mukaisesti. Kasvu- ja työllisyys sopimus nostaa sopimuspalkkoja ensimmäisenä vuonna keskimäärin 0,7 % ja toisena n. 0,5 %. Ansiokehityksen ennusteissa oletetaan muiden tekijöiden kuin sopimuspalkkojen kohottavan ansioita reilut puoli prosenttia molempina vuosina. Nimellisten ansioiden arvioidaan näin ollen kasvavan 1,3 prosenttia vuonna 2014 ja 1,2 prosenttia vuonna 2015 ansiotasoindeksillä mitattuna. Tämä ansiotason nousu on huomattavasti 2000-luvun keskimääräistä vauhtia hitaampaa, mikä on sopusoinnussa hitaan talouskasvun ja vaisun työllisyyskehityksen kanssa.

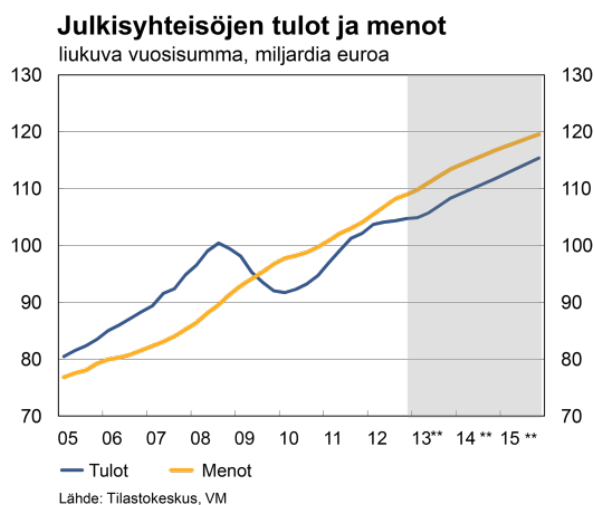
Ansiotason nousu hidastuu

Työmarkkinaosapuolten marraskuussa 2011 neuvottelema raamisopimus määrittää nimellisten ansioiden nousua hyvin kattavasti vielä kuluvana vuonna. Ansiotasoindeksi nousee kaksi prosenttia ja sopimuspalkat 1,4 prosenttia.

²²http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Kuluttajahinta_ja_ansiotasoindeksi_-24271.pdf

Julkinen talous

Julkisen talouden näkymät heikot

Kokonaistuotanto on alentunut sekä viime etä tänä vuonna. Tämän vuoksi julkisen talouden rahoitusasema on parissa vuodessa heikentynyt n. 3 mrd. euroa hallituksen mittavista sopeutustoimista huolimatta. Talouskasvu tulee olemaan myös lähivuosina sen verran vaimeata, että kasvu ei yksistään riitä korjaamaan julkisen talouden epätasapainoa. BKT:n arvo v. 2015 on joulukuun ennusteessa yli 12 mrd. euroa pienempi kuin viime kevään kehysennusteessa, mikä heikentää tuntuvasti julkisen talouden tunnuslukuja.

Menoaste eli julkiset menot suhteessa kokonaistuotantoon kohoaa korkeammaksi kuin kertaakaan yli 15 vuoteen. Työttömyydestä ja väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot lisäävät menojen kasvua. Veroastetta nostavat veronkorotukset. Julkinen velka lisääntyy edelleen ennustejaksolla sekä nimellisesti etä kokonaistuotantoon suhteutettuna. Velkasuhde nousee 60 prosenttiin ensi vuonna.

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.²³

Tuotannon supistuminen näkyy erityisesti valtiontalouden rahoitusasemassa ja kuluvana vuonna se pysyy reilusti alijäämäisenä. Vuoden alusta voimaan tulleet veroperustemuutokset lisäävät valtion tuloja, mutta samalla arvioita keskeisten veropohjien kehityksestä on jouduttu alentamaan. Vuonna 2014 rahoitusasema kohenee hieman ja alijäämän arvioidaan olevan kansantalouden tilinpidon käsittein 7 mrd. euroa mikä on 3,6 % suhteessa kokonaistuotantoon. Budjetin tiukat menokeykset hillitsevät menojen kasvua. Valtio velkaantuu edelleen eikä velkasuhde tule taittumaan ennustejaksolla.

Paikallishallinto pysyy selvästi alijäämäisenä tänä vuonna. Vuonna 2014 rahoitusasema kohentaa kuntien veroprosenttien korotukset ja kustannustason nousun hidastuminen. Veropohjien kehitys on kuitenkin heikkoa, ja valtion toimenpiteet hidastavat valtionosuuksien

²³http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Julkyhteisöjen-tulot-ja-menot1_-24291.pdf

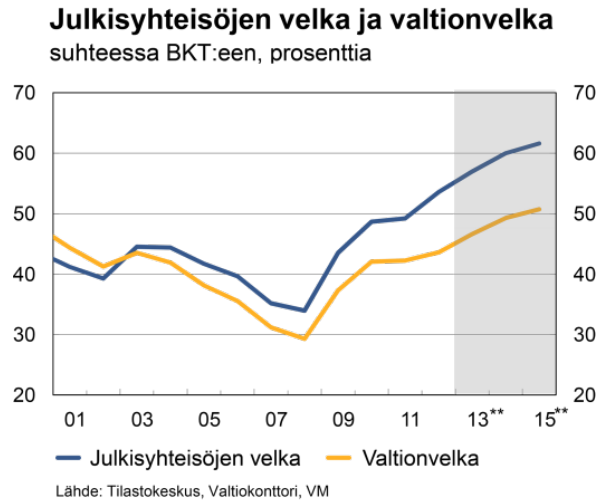
kasvua. Paikallishallinnon alijäämäksi arvioidaan 1,7 mrd. euroa, mikä on 0,8 % suhteessa kokonaistuotantoon. Kuntatalouden lainakanta kasvaa edelleen.

Työeläkerahastojen ylijäämä supistuu kuluvana vuonna, kun eläkemenojen ennakoidaan kasvavan liki 7 %. Samalla matala korkotaso pienentää omaisuustuloja ja hidastuva palkkasumman kasvu heikentää eläkemaksujen kertymää. Eläkkeensaajien määrä kasvaa nopeasti myös tulevana vuosina, mutta pienenevät indeksikorotukset puolestaan hidastavat eläkemenojen kasvua ja tuntuvat eläkemaksujen korotukset pitävät yllä maksuker-

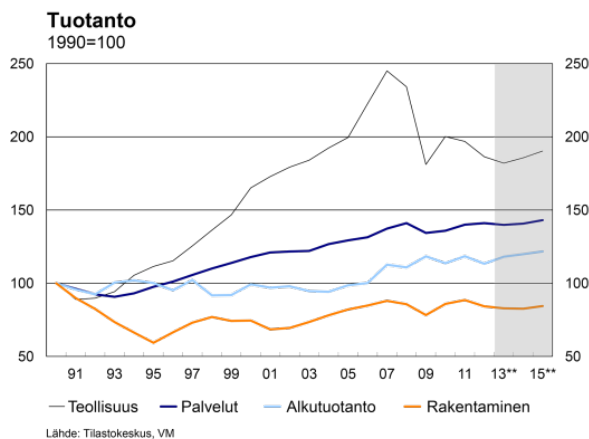
tymän kasvua. Työeläkerahastojen ylijäämän odotetaan pysyvän noin kahdessa prosentissa suhteessa kokonaistuotantoon ennustejaksolla.

Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusaseman odotetaan olevan lähellä tasapainoa koko ennustejakson. Työttömyysmenojen ennakoidaan kasvavan yli 600 milj. euroa tänä vuonna ja jatkavan edelleen kasvua ensi vuonna. Hidastuvan inflaation vuoksi kansaneläkeindeksin korotukset ovat pieniä ensi ja seuraavana vuonna, mikä hillitsee kokonaismenojen kasvua.

Taustakuvat

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.²⁴

26

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.²⁵

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.²⁷

²⁴http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/06/Valuuttakurssi_234031.pdf

²⁵http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Tuotanto_1990_100_24931.pdf

²⁶<http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/06/Julkisyhteisöjen-velka-ja-valtionvelka-12132.pdf>

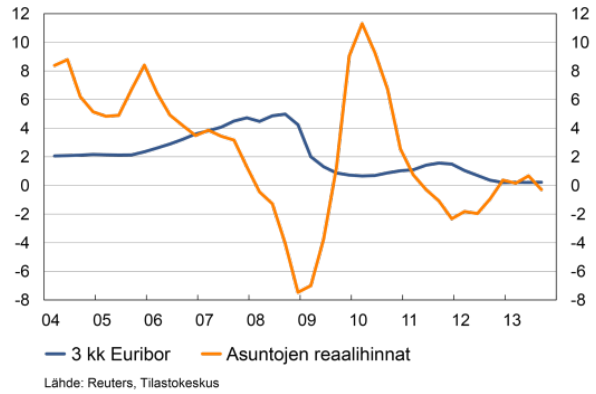
²⁷<http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/06/Julkisyhteisöjen-velka-ja-valtionvelka-12132.pdf>

Teollisuuden ja kuluttajien luottamus saldo, kausitasoitettu

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.²⁹

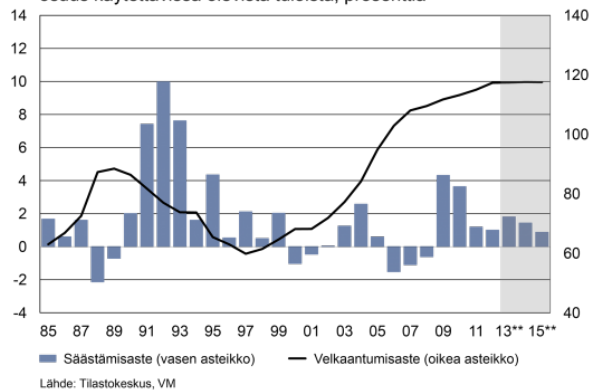
Lyhyet korot ja asuntojen reaalihinnat prosenttia ja muutos edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.²⁸

* Lataa kuva skaalautuvana PDF-tiedostona.³⁰

Kotitalouksien säästäminen ja velkaantuminen osuus käytettävissä olevista tuloista, prosenttia

²⁸http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Teollisuuden_ja_kuluttajien_luottamus_-24270.pdf

²⁹http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Kotitalouksien_saastaminen_ja_velkaantuminen_24290.pdf

³⁰http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Lyhyet_korot_ja_asuntojen_reaalihinnat_-24273.pdf

Lisätietoja

Valtiovarainministeriö³¹

30024, gsm 0400 127 743

Kansantalousosaston suhdanneyksikön päällikkö Mika Kuismanen, puh. 02955 30021, gsm 040 502 5107

Julkinen talous

Finanssisihteeri Mikko Sariola, puh. 02955

Kansantalousosaston vakaussyksikön päällikkö Mikko Spolander, puh. 02955 30006, gsm 040 558 7457

³¹http://www.vm.fi/vm/fi/01_etusivu/

Lukuohjeet ja tulostusversio

Tämä digitaalinen julkaisu on luettavissa kaikilla päätelaitteilla niiden käyttöjärjestelmäs-
tä tai näytön koosta riippumatta (tietokoneet,
tablet-laitteet, älypuhelimet ja tv-vastaanot-
timet joissa on nettiselain). Julkaisun sisäl-
tö skaalautuu automaattisesti kulloinkin käy-
tössä olevalle näyttökoolle. Saat suurennettua
kuvat ja kaaviot ruudun kokoisiksi klikkaamal-

la niitä.

Jos katsot julkaisua tietokoneellasi, voit hel-
posti siirtyä sivulta toiselle näppäimistön nuo-
linäppäimillä ja kosketusnäytöllisellä laitteella
vastaavasti pyyhkäisemällä kuvaruutua oike-
alle tai vasemmalle.

Tulosta PDF-versio tästä.³²

³²http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2013/12/Suhdannekatsaus_191213_pdf.pdf